

Марта Гладчук

аспірант,

Кафедра дизайну та основ архітектури, Інститут архітектури,

Національний університет «Львівська політехніка»

**ПИТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОСТІ ТА ДИНАМІЧНОСТІ ОБ'ЄКТІВ
КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ, ПОБУДОВАНИХ НА ОСНОВІ
МЕТОДІВ ТРАНСФОРМАЦІЙНОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ**

У ХХІ столітті об'єкти з можливістю трансформації набули значного поширення в сферах дизайну експозиційних павільйонів, елементів громадського середовища, інтер'єрів експозиційних та розважальних просторів, кінетичних, інтерактивних інсталяцій та кінетичної скульптури. При цьому їхня побудова базується здебільшого на художньо-образному підході до трансформації, в межах якого фізична чи візуальна видозміна об'єкта позиціонується як мистецький засіб вираження ідей та абстрактних смислів, а утилітарна складова і функціональне призначення залишаються другорядними. В межах цього підходу протягом двох останніх десятиліть спостерігається цікава практика поступового переходу від чіткого розмежування дизайн-об'єкта та спостерігача до залучення аудиторії в процес трансформації об'єктів і, як наслідок, часткове перекладання на аудиторію їхньої образотворчої функції. Для кращого розуміння масштабу ситуації було проведено аналіз вищезгаданих типів об'єктів.

Для аналізу трансформаційних об'єктів концептуального дизайну було обрано значну кількість критеріїв, серед яких тип та функціональне призначення об'єкта, види, методи, періодичність трансформації, авторська інтерпретація тощо. Однак в межах цієї доповіді увага зосереджена на класифікації за критеріями, які були виведені для охарактеризування якісних показників динамічності та інтерактивності трансформації в межах художньо-образного підходу, а саме:

1. Характер динамічності видозміни:

- сценарна динамічність — кінетична видозміна об'єкта в контрольованих умовах навколишнього середовища впродовж визначеного або необмеженого обсягу часу за заданою програмою чи сценарієм;

- спонтанна динамічність — кінетична видозміна, що базується на використанні непередбачуваності умов навколишнього середовища (трансформація і рух активуються силою вітру, дощу, зміною атмосферного тиску тощо) або/і взаємодії з аудиторією.

2. Ступінь залученості аудиторії в процес трансформації — наявність і варіанти інтерактивної взаємодії з аудиторією, або її відсутність:

- трансформація автоматизована, мультимедійна, відбувається за заданою програмою і не потребує взаємодії з аудиторією;

- трансформація спонтанна, відбувається під дією чинників навколишнього середовища без залучення аудиторії;

- трансформація може відбуватись в двох режимах: автономному, що не передбачає взаємодії і реактивному, де аудиторія є інтегральною частиною програми;

- трансформація автоматизована, мультимедійна і відбувається за програмою, яка потребує зчитування біометричних даних добровольців з аудиторії;

- трансформація відбувається механічно в процесі взаємодії з кваліфікованим куратором;

- трансформація відбувається механічно виключно внаслідок взаємодії з аудиторією, яка виступає в ролі смислової частини трансформації, а без інтерактивної взаємодії об'єкт залишається незмінним і статичним;

- трансформація ілюзорна: інтерпретація образів залежить від свідомості кожного окремого представника аудиторії.

З огляду на аналіз аналогів за цими критеріями, можна зробити висновок, що станом на сьогодні у світовій практиці дизайну існує чітка тенденція зростання популярності концептуальних трансформаційних об'єктів та предметно-просторових середовищ, видозміна яких потребує інтерактивної взаємодії з аудиторією і динамічного розвитку у часі. Збільшується кількість проєктів, в яких аудиторія на рівні взаємодії з проєктом стає інтегральною частиною виконання авторського задуму і цей симбіоз становить смислову, а часом і практичну складову трансформації. Водночас зростає рівень мультимедійної інтерактивності об'єктів, яка додає до їхньої фізичної трансформації якісно новий вимір на рівні новітніх інформаційних технологій.